

§191

Initiativärende från Robert Hamberg (M) Stärkt ordning och reda i intern kontroll, upphandling och juridik (RS/1015/2025)

Sammanfattning

Robert Hamberg (M) lämnar följande initiativärende:

Stärkt ordning och reda i intern kontroll, upphandling och juridik

Under arbetet med införandet av flexibel arbetsplats har ett antal brister identifierats inom områdena intern kontroll, upphandling och projektstyrning. Dessa berör bland annat hantering av direktupphandlingar, användning av ramavtal, behov av extern konsultkompetens samt interna rutiner för styrning och uppföljning.

Initiativärende

December 2024 rapporterade P4 Jämtland om att upphandlingen av konsulter för projektet flexibel arbetsplats brutit mot reglerna. Rapporteringen väckte flera frågeställningar och regionstyrelsens ordförande och regiondirektören svarade gemensamt på de frågor som framkom.

Av svaren från regionstyrelsens ordförande och regiondirektör framgick att:

- Konsulter har anlåtts för att driva projektet på grund av bristande intern kapacitet och avsaknad av erforderlig erfarenhet av liknande införanden.
- Under projektets gång har beloppsgränser passerats, varefter direktupphandling genomförts i avvaktan på annonserad upphandling.
- Internkontrollen ska ses över, att projektkontoret förstärks samt att inköpskapaciteten ska ökas.
- Projektet har försenats på grund av komplexitet och förlängd tidplan efter dialog med fack och medarbetare, vilket medfört kostnadsökningar.
- Det finns ett fortsatt behov av konsultstöd för att inte fördröja projektet ytterligare.
- Regionstyrelsens ordförande och regiondirektören uppges ha dagliga avstämningar.

Dessa omständigheter aktualiserar behovet av tydligare styrning, uppföljning och kontroll inom regionens projektverksamhet och upphandlingsprocesser.

P4 Jämtland rapporterar nu i november 2025 att konkurrensverket säger att regionen gjorde en otillåten direktupphandling med projektet Flexibel arbetsplats.

Det finns flera skäl till att regionstyrelsen behöver ta ett samlat grepp om intern kontroll, upphandling och styrning av våra projekt. I dag saknas vissa kompetenser och resurser i organisationen, vilket gör att verksamheten i hög grad är beroende av externa konsulter för att genomföra viktiga utvecklingsprojekt. Det innebär också att

regionstyrelsen riskerar få sämre kontroll över både kostnader och kvalitet.

Samtidigt har det blivit tydligt att rutinerna för upphandling inte alltid fungerar som de ska. När beloppsgränser i ramavtal passerats har direktupphandlingar använts som en tillfällig lösning, vilket visar att processerna inte är tillräckligt tydliga eller tillräckligt lätta att följa. För att undvika risker och säkerställa att lagen följs behöver rutiner ses över och förstärkas.

Det går också att konstatera att styrningen och kontrollen inom organisationen inte är helt sammanhållen. Förvaltningsområdena följer köpstopp och "farfarsprincip", men något motsvarande finns inte mellan regionstyrelsen och regiondirektören när det gäller större konsultkostnader eller avvikelser i projekt. Det skapar otydligheter och risk för att beslut fattas utan tillräcklig politisk insyn eller uppföljning.

Dessutom har projekt blivit försenade och blivit dyrare än planerat, vilket visar att det behövs bättre processer för att hantera risker, följa upp tidplaner och hålla ordning på beslut i större utvecklingsprojekt.

Sammantaget behövs en tydligare och mer strukturerad styrning för att säkerställa att regionen arbetar effektivt, följer lagen och använder skattebetalarnas pengar på ett ansvarsfullt sätt. Regionstyrelsen behöver därför ta ett tydligare grepp om hur dessa frågor ska hanteras framöver.

Mot bakgrund av detta föreslår jag:

- Att regionstyrelsens presidium får i uppdrag att tillsätta en extern granskning för att genomföra en samlad genomlysning av regionens interna kontroll kopplad till upphandling, projektstyrning och användning av konsulter.
- Att uppdraget ska inkludera:
 - översyn av rutiner för beloppskontroll, avropsprocesser och uppföljning av ramavtal.
 - analys av orsaker till att beloppsgränser överskridits och förslag på åtgärder för att säkerställa efterlevnad.
 - bedömning av när det är motiverat att anlita konsulter i stället för att stärka intern kompetens.
 - kartläggning av regionens behov av juridiskt stöd i upphandlingsfrågor
 - förslag på förstärkt styrmodell och kontrollfunktioner för större utvecklingsprojekt.
 - förslag på en formaliserad besluts- och rapporteringsstruktur mellan regiondirektören och regionstyrelsen avseende konsultkostnader och projektavvikelser.
- Att finansiering av uppdraget sker genom avsatta medel i regiondirektörens anslag för utvecklingsportföljen.
- Att regionstyrelsens presidium återrapporterar åtgärdsförslag till regionstyrelsen senast 26–27 maj 2026.

Regionstyrelsen

2025-11-24

Förslag till beslut

Yrkanden

Ordföranden yrkar att ärendet överlämnas till regiondirektören för beredning.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på sitt eget förslag och finner att det antas.

Beslut

Ärendet överlämnas till regiondirektören för beredning.

Beslutsunderlag

- Initiativärende M - Stärkt ordning och reda i intern kontroll, upphandling och juridik